

دیدگاه دانشجویان درباره نقش عوامل اجتماعی در تعلیم و تربیت

Students point of view about the role of social factors in education

محمد افخمی عقد^۱

محمود کمالی زارچ^۲

شکو راوه نادره^۳

Afkhami Aqda^۱ M^۴

Kamali Zarch^۲ M^۵

Shokorawa^۳ N^۶

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان درباره نقش عوامل اجتماعی در تعلیم و تربیت انجام گرفته است. روش: روش پژوهش توصیفی و از نوع پیمایشی است. جامعه مورد بررسی دانشجویان دانشگاه یزد در نیمسال دوم ۱۳۹۱-۱۳۹۰ و حجم نمونه مشتمل بر ۴۰۵ نفر (۱۵۴ مرد و ۲۵۱ زن) بوده که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. ابزار تحقیق پرسشنامه ای نگرش سنج با ۶۳ ماده بود که پس از طی مراحل استاندارد آزمون سازی، روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفت. به منظور پاسخگویی به سئوالات تحقیق از آزمونهای همبستگی پیرسون، من ویتنی و کروسکال والیس استفاده شده است. یافته ها: از دیدگاه دانشجویان، تمام عوامل اجتماعی مورد بررسی شامل فرهنگ، خانواده، گروههای دوستی، ورزش و سرگرمی، و ارتباطات و اطلاعات، به ترتیب ذکر شده بیشترین تأثیر را بر تعلیم و تربیت داشته اند. در تحلیل سئوالات تحقیق روابط معناداری بین: جنسیت و فرهنگ، وضعیت تاهل و شغل پدر با خانواده، و نوع سکونت با گروه دوستی مشاهده گردید اما متغیرهای سن، شغل مادر و گروه تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری با عوامل اجتماعی پنج گانه نشان ندادند. همچنین تمام عوامل اجتماعی (به جز گروه دوستی و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات) رابطه معنی داری بایکدیگر داشتند نتیجه گیری: براساس نتایج این پژوهش از دیدگاه دانشجویان، همه عوامل اجتماعی مذکور، بر جریان تعلیم و تربیت آنها در دانشگاه مؤثر است. لذا در نظر گرفتن نقش این عوامل در برنامه ریزی های فرهنگی و اجتماعی دانشگاهها توصیه می شود. ضمن اینکه توجه به برخی متغیرهای جمعیت شناختی، می تواند به برنامه ریزان در تعیین طبقات مختلف جامعه هدف کمک نماید.

کلمات کلیدی: عوامل اجتماعی، تعلیم و تربیت، دانشجویان

^۱ دانشجوی دکترای علوم تربیتی، دانشگاه صدرالدین عینی تاجیکستان، مدرس دانشگاه پیام نور یزد: afkhma@yahoo.com

^۲ استادیار، دانشگاه پیام نور.

^۳ استاد دانشگاه آموزگاری صدرالدین عینی تاجیکستان

^۱ Phd Student of Educational Sciences in Sadreddin Eine University, Dushanbe, Tajikistan

^۲ Assistant Professor, Peyam e-nour University.

^۳ Professor, Department of Educational Sciences, Sadreddin Eine University, Dushanbe, Tajikistan

مقدمه

دانشگاهها در سده های میانه با هدف انتقال دانش و ارائه آموزش های تخصصی، فنی و مهارتی تأسیس شدند و در حال حاضر به عنوان مولد دانش و محور اصلی حرکت جوامع به سوی پیشرفت محسوب می شوند (آلباخ، ۱۳۷۹). کشورهای مختلف به منظور دستیابی به مرزهای توسعه اقتصادی و اجتماعی به دانشگاهها و مراکز آموزش عالی متکی هستند تا علاوه بر تغذیه ی جریان علمی پیشرفت، نیروی انسانی متخصص و مورد نیاز در این جریان را تأمین نمایند (کریمی، ۱۳۸۷). در کشور ما نیز هدف و فلسفه آموزش عالی از یک سو، تربیت و پرورش نیروی انسانی متخصص برای جامعه و پاسخگویی به بازار کار و از سوی دیگر پرورش و تربیت نیروی انسانی محقق، به منظور سازماندهی پژوهشهای علمی و پیشبرد علم و دانش در سطح جامعه می باشد (قنادان، ۱۳۸۸).

دانشگاهها و موسسات آموزش عالی با چنین جایگاه رفیعی، دارای کارکردهای متعدد و متنوعی هستند. یکی از این کارکردها، جامعه پذیر کردن دانشجویان است. عوامل متعددی از جمله عوامل اجتماعی بر جریان آموزش و یادگیری دانشجویان مؤثر هستند. عوامل اجتماعی مانند خانواده، گروه همسالان و دوستی، ورزش و سرگرمی و استفاده از وسایل ارتباط جمعی، چنانچه کارکرد و نقش مثبت خود را در جامعه ایفا نمایند موجب سهولت دستیابی به اهداف و گسترش و تقویت نظام آموزش عالی و چنانچه از کارکردهای مثبت خود عقب بیفتند باز دارنده ی جریان تعلیم و تربیت دانشجویان خواهند بود. (توسلی، ۱۳۸۷).

از میان عوامل جامعه پذیری، نقش خانواده به عنوان کوچکترین واحد اجتماعی مؤثر در تشکیل جامعه و هدایت عملکردهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن، از همه بیشتر است. نقش و اهمیت جایگاه خانواده در شکل دهی به شخصیت کودکان و نوجوانان و تأثیرپذیری هویت فرزندان از دیدگاه ها و رفتارهای تربیتی والدین مورد توجه و تأکید روانشناسان بوده است (ساجدیان، ۱۳۸۵).

فرد به عنوان یک عضو در گروه های دوستی همانند خانواده مشارکت می کند. یکی از کارکردهای مهم گروه های دوستی، اجتماعی کردن جوانان و پرورش نگرش ها و مهارت های لازم جهت ایفای نقش بزرگسالی است که ضرورتاً نمی توان آنها را در خانواده آموزش داد (بیابانگرد، ۱۳۷۶). گروه های دوستی گروه های تربیتی کاملاً جهت دار تلقی می شوند که تشکیل آنها به تبع زندگی در یک محله یا همسایگی و یا به دلیل تحصیل در یک مدرسه و دانشگاه صورت می پذیرد و افراد در این گروه ها فرصتی برای تمرین مهارت های اجتماعی و نیز پاسخ گویی به عواطف و احساسات خود پیدا می کنند (توسلی، ۱۳۸۷). همچنین گروه های دوستی آثار مثبت و منفی زیادی بر سلامت جسمی و روانی نوجوانان و جوانان داشته و مطالب زیادی در زمینه مهارت های زندگی، مهارت های اجتماعی و از جمله مهارت های تحصیلی به آنها می آموزند (پرویزی، ۱۳۸۵).

فعالیت های ورزشی نیز می تواند عامل مؤثری در تسریع جریان اجتماعی شدن و روند تحول روانی، اجتماعی دانشجویان باشد (رحیم زاده، ۱۳۸۲). ورزش به دلیل اهمیت و نقشی که در رشد بدنی انسان دارد و نیز تمرینی، تدریجی برای کسب مهارت های طبیعی و اجتماعی است از جایگاه ویژه ای در بین نسل جوان برخوردار است. دانشجویانی که بطور مداوم

ورزش می کنند در حیطه های سلامت جسمانی، اضطراب، اختلال در کارکردهای اجتماعی و افسردگی از وضعیت بهتری برخوردار هستند (احمدی، ۱۳۸۵). اما متأسفانه، امروزه زندگی شهرنشینی و فقدان امکانات تفریحی، مشکلات زیادی را در این مورد برای نسل جوان کشور فراهم آورده و لاجرم ابعاد تربیتی آن نیز نادیده گرفته شده است (عنصری، ۱۳۸۶). یکی دیگر از عوامل اجتماعی در نظام تعلیم و تربیت، امکانات فناوری اطلاعات و ارتباطات است. از دهه پایان قرن بیستم در بیشتر نقاط جهان جهش قابل توجهی در کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش عالی بوجود آمد به گونه ای که امروزه این امکانات توانایی آن را دارند که فرایند آموزش و یادگیری را تسهیل کنند. (پاسی^۴؛ استانساکر^۵، ۲۰۰۷ و ونگ^۶، ۲۰۰۸).

فرهنگ نیز به عنوان عامل دیگر جامعه پذیر کردن افراد، ارزش های مشترک اکثریت یا گروه های عمده ای از افراد جامعه را انعکاس می دهد. جامعه پذیری از ساخت فرهنگی - اجتماعی نشأت می گیرد آموزش و پرورش و آموزش عالی ضمن حفظ یگانگی اجتماعی، تحریک پذیری جامعه را چنان رقم می زند که از این رهگذر، آسیمی به پایداری آن وارد نیاید و استقرار فرهنگ در هر جامعه، عامل چند جانبه موثر در تعلیم و تربیت است که از ابتدایی ترین سال های زندگی کودک بر مغز و شخصیت او اثر می گذارد و این اثر گذاری در تمام طول عمر ادامه دارد (گلشن فومنی، ۱۳۸۸). اینکه از دیدگاه دانشجویان شاغل به تحصیل در نظام آموزش عالی، هر یک از عوامل مذکور تا چه میزان بر جریان تعلیم و تربیت آنها مؤثر است سؤال اصلی این پژوهش است.

روش بررسی

روش این پژوهش توصیفی و از نوع پیمایشی است. جامعه مورد مطالعه، کلیه دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه یزد در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ بوده است که تعداد آنها ۸۷۲۴ نفر (شامل ۳۳۲۵ مرد و ۵۳۹۹ زن) بوده است (سالنامه آماری یزد، ۱۳۹۰). حجم نمونه بر اساس جدول کریجسی و مورگان^۷ (۱۹۷۰) در حدود ۳۶۸ نفر بوده است. اما به دلیل پیشگیری از افت آزمودنیها یا جبران حذف پرسشنامه های ناقص یا غیر معتبر، با ده در صد اضافه به ۴۰۵ نفر افزایش یافت. با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای به نسبت جمعیت خرده طبقات جامعه آماری، ۱۵۴ نفر دانشجوی مرد و ۲۵۱ نفر دانشجوی زن انتخاب گردید.

با توجه به بومی بودن این مطالعه و عدم دستیابی به پرسشنامه معتبر در سوابق پژوهشی، ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته می باشد. پرسشنامه مذکور در دو بخش تدوین گردید. بخش نخست، اطلاعات جمعیت شناختی افراد در قالب ۷ ماده سؤال شامل سن، جنس، وضعیت تاهل، شغل پدر، شغل مادر، نوع محل سکونت و گروه تحصیلی را درخواست می کرد. بخش دوم پرسشنامه به عنوان قسمت اصلی، دیدگاه دانشجویان را به نقش هریک از عوامل پنجگانه اجتماعی در تعلیم و تربیت (خانواده، گروه های دوستی، ورزش و سرگرمی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، فرهنگ) در قالب عبارات سئوالی در مقیاس لیکرت پنج درجه ای (از خیلی زیاد تا خیلی کم) می سنجید. تعداد عبارات سئوال در این بخش برای عامل خانواده ۱۳ عبارت، برای عامل گروه دوستی ۹ عبارت، برای عامل ورزش ۹ عبارت، برای عامل استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات ۱۴ عبارت و برای عامل فرهنگ ۱۱ (جمعاً ۵۶ سؤال) می باشد. پس از مراحل تهیه و تدوین فرم اولیه پرسشنامه و اعمال ضوابط روانسنجی در ساخت آن، جهت بررسی روایی محتوایی، پرسشنامه مذکور به شش نفر از متخصصین حوزه های علوم تربیتی، روانشناسی تربیتی و آموزش بهداشت ارائه و پس از دریافت نظرات ایشان و اعمال اصلاحات مورد نظر، با اجرای پایلوت روی ۳۰ نفر از افراد جامعه تحقیق، و با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، ضریب پایایی عامل خانواده ۰/۸۲، گروه

4- Passey

5- Stnsaker

6- Wang

7- Kerijeci & Morgan

دوستی ۷۰٪، ورزش ۹۳٪، استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات ۷۵٪، فرهنگ ۸۶٪/ضریب کل پرسشنامه برابر با ۸۲٪ / بدست آمد. همچنین به منظور بررسی روایی داده ها از روش تحلیل عاملی تاییدی^{۱۱} استفاده گردید و با توجه به مدل تئوری که از قبل طراحی گردید و سوالات مطرح شده در پنج حیطه در نظر گرفته شده و نتایج نیکوئی برازش مدل نشان داد که مدل تئوری به داده ها، برازش نسبتاً قابل قبولی دارد.

تجزیه و تحلیل داده ها در دو سطح تحلیل توصیفی و تحلیل استنباطی سؤالات تحقیق انجام شده است. در بخش توصیف داده ها علاوه بر جداول فراوانی از شاخص های میانه، میانگین و انحراف معیار به منظور توصیف طبقات گروه نمونه و نمرات آنان در زمینه نقش هریک از عوامل اجتماعی در تعلیم و تربیت استفاده شده است. قبل از تحلیل سؤالات تحقیق به منظور بررسی پیش فرض نرمال بودن توزیع نمرات از آزمون کالموگراف اسمیرونوف استفاده گردید و از آنجا که این پیش فرض تأیید نشد از آزمونهای ناپارامتریک مانند من ویتنی و کروسکال والیس در تحلیل اکثر داده ها استفاده شده است و فقط در یک مورد در بررسی رابطه سن دانشجویان با دیدگاه آنها درباره نقش هریک از عوامل پنجگانه اجتماعی در تعلیم و تربیت از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

یافته ها

هدف این تحقیق اطلاع از دیدگاه دانشجویان درباره نقش هر یک از عوامل پنجگانه اجتماعی در تعلیم و تربیت در دوره دانشگاه و بررسی رابطه متغیرهای هفت گانه هویتی (سن، جنس، وضعیت تاهل، شغل پدر، شغل مادر، وضعیت سکونت و گروه تحصیلی) با هریک از این عوامل بوده است. ابتدا فراوانی اعضای گروه نمونه بر اساس سطوح هر یک از متغیرهای هویتی در جدول شماره یک ارائه شده است:

جدول ۱: توصیف گروه نمونه در سطوح هر یک از متغیرهای جمعیت شناختی

متغیرهای جمعیت شناختی	سطوح متغیرها	تعداد	درصد	متغیرهای جمعیت شناختی	سطوح متغیرها	تعداد	درصد
سن	۱۸-۲۰	۱۴۶	۳۶	جنس	زن	۲۵۱	۶۲
	۲۱-۲۵	۲۳۳	۵۷.۶		مرد	۱۵۴	۳۸
	۲۵ به بالا	۲۶	۶.۴		جمع کل	۴۰۵	۱۰۰
	جمع کل	۴۰۵	۱۰۰	وضعیت تاهل	متاهل	۷۵	۱۸.۵
					مجرد	۳۲۶	۸۰.۵
وضعیت سکونت	با خانواده	۱۶۷	۴۱.۱		جمع کل	۴۰۵	۱۰۰
	خوابگاه	۲۰۱	۴۹.۷	شغل پدر	سایر	۳	۰.۷۴
	استیجاری	۳۷	۹.۲		کارمند	۵۲	۱۳.۱
	جمع کل	۴۰۵	۱۰۰		ازاد	۱۴	۳.۴
					خانه دار	۳۳۵	۸۳.۱

7- Confirmatory factor analysis

گروه تحصیلی	علوم انسانی	۱۳۳	۳۲/۹	متارکه	۴	۱
	علوم تجربی	۱۹۷	۴۸/۶	جمع کل	۴۰۵	۱
	فنی مهندسی	۵۷	۱۲/۶	آزاد	۲۱۰	۵۲/۶
	کشاورزی	۱۳	۳/۲	کارمند	۱۲۰	۳۰/۱
	هنر	۱۱	۲/۷	کارگر	۲۲	۵/۵
	جمع کل	۴۰۵	۱۰۰	بیکار	۲۰	۵/۱
				سایر	۲۷	۶/۸
				جمع کل	۳۹۹	۱۰۰

توزیع پراکندگی نفرات در جدول فوق نشان می دهد: از لحاظ توزیع سنی، بیشترین افراد انتخابی از لحاظ سنی متعلق به طبقه سنی ۲۵-۲۱ سال با ۵۷/۷ درصد و سپس طبقه سنی ۲۰-۱۸ سال با ۳۶ درصد بوده اند. در متغیر جنس بیشترین افراد انتخابی را (۶۲ درصد) دانشجویان دختر و ۳۸ درصد دانشجویان پسر، در متغیر وضعیت تأهل، بخش مهمی از دانشجویان را دانشجویان مجرد (۸۰/۵ درصد)، از لحاظ شغل پدر، شغل پدر اکثر دانشجویان (۵۲/۶ درصد) آزاد و شغل مادر اکثر آنان نیز (۸۳/۱ درصد) خانه دار و از لحاظ گروه تحصیلی نزدیک به ۴۸/۸ درصد دانشجویان گروه نمونه از گروه علوم پایه و پس از آن بیشترین افراد منتخب از گروه تحصیلی علوم انسانی بوده اند. در متغیر نوع سکونت نیز نزدیک به نیمی از دانشجویان گروه نمونه (۴۸/۸ درصد) در خوابگاه و پس از آن ۴۱ درصد در کنار خانواده سکونت داشته اند. مجموعه این توصیف نشان می دهد گروه نمونه به طور تصادفی در سطوح مختلف هر یک از متغیرهای طبقه ای توزیع شده و احتمالاً پراکندگی خوبی از لحاظ متغیرهای اصلی تحقیق نشان خواهند داد.

جدول شماره ۲ توزیع پراکندگی دیدگاه دانشجویان درباره نقش هر یک از عوامل اجتماعی در تعلیم و تربیت را نشان می دهد. به این ترتیب براساس شمارش پاسخها در هریک طبقات مقیاس نظرسنجی، از نظر دانشجویان به ترتیب عامل فرهنگ با ۹۳/۲ درصد، عامل خانواده با ۸۸/۴ درصد، عامل گروه دوستی با ۸۴/۹ درصد، عامل ورزش با ۷۸/۲ درصد و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات با ۶۷/۹ درصد به صورت زیاد و خیلی زیاد بر تعلیم و تربیت اثر دارند.

جدول شماره (۲) توزیع فراوانی نظرات دانشجویان در باره میزان نقش هر یک از عوامل پنج گانه اجتماعی بر تعلیم و تربیت و اولویت تاثیر آنها

رتبه بندی تاثیر بر مبنای مقیاس زیاد و بالاتر	امتیاز کسب شده از متوسط و بالاتر	خیلی کم		کم		متوسط		زیاد		خیلی زیاد		طبقات مقیاس
		درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	شاخص ها سوالات اصلی
۲	۸۸.۴	-	-	۷۳/۱	۳	۱۰/۸	۴۴	۶۲/۸	۲۵۴	۲۵/۶	۱۰۴	آیا عامل اجتماعی خانواده بر تعلیم و تربیت دانشجویان تاثیر دارد؟
۳	۸۴.۹	-	-	۴۹/۱	۲	۱۴/۵	۵۹	۷۱/۴	۲۸۹	۱۳/۵	۵۵	آیا گروههای دوستی بر تعلیم و تربیت دانشجویان تاثیر دارد؟
۴	۷۸.۲	-	-	۴/۷	۱۹	۱۷	۶۹	۴۷	۱۹۰	۳۱/۲	۱۲۷	آیا ورزش بر تعلیم و تربیت دانشجویان تاثیر دارد؟
۵	۶۷.۹	۲۴/۱	۱	۳/۹	۱۶	۲۷/۸	۱۱۳	۴۸/۷	۱۹۷	۱۹/۲	۷۸	آیا فناوری اطلاعات و ارتباطات بر تعلیم و تربیت دانشجویان تاثیر دارد؟
۱	۹۳.۲	-	-	-	-	۶/۶۵	۲۷	۵۰/۴	۲۰۴	۴۲/۸	۱۷۴	آیا فرهنگ بر تعلیم و تربیت دانشجویان تاثیر دارد؟

جدول شماره (۳) توزیع پراکندگی دیدگاه دانشجویان در باره نقش عوامل پنج گانه اجتماعی در تعلیم و تربیت رابه تفکیک سطوح هر یک از متغیرهای جمعیت شناختی (جنس، وضعیت تاهل، شغل پدر، شغل مادر، وضعیت سکونت و گروه تحصیلی) و رابطه همبستگی بین آنها را نشان می دهد. درباره تفاوت دیدگاه دانشجویان دختر و پسر در باره نقش هریک از عوامل اجتماعی در تعلیم و تربیت نتایج آزمون من ویتنی نشان داد تفاوت معناداری بین دیدگاه این دو گروه در هیچیک از ابعاد عوامل اجتماعی تعلیم و تربیت غیر از عامل فرهنگ وجود ندارد. در این عامل دختران بیشتر از پسران عامل فرهنگ را بر تعلیم و تربیت موثر دانسته اند. در باره رابطه وضعیت تاهل با دیدگاه دانشجویان به نقش هر یک از عوامل پنجگانه در تعلیم و تربیت، نتایج آزمون کروسکال والیس نشان داد دانشجویان فقط در وضعیت های مختلف تاهل، دیدگاه متفاوت معناداری نسبت به نقش عامل خانواده در تعلیم و تربیت داشته اند و مابقی عوامل اجتماعی با متغیر مذکور رابطه ای نشان نداده است. همچنین نتایج آزمون کروسکال والیس درباره بررسی رابطه شغل پدر با دیدگاه دانشجویان به نقش عوامل پنج گانه اجتماعی در تعلیم و تربیت نشان داد که شغل پدر فقط با اعتقاد به نقش عامل خانواده در تعلیم و تربیت رابطه معنی دار دارد و دانشجویانی که شغل پدر آنها کارمند بوده است (در مقایسه با مشاغل سایر پدران) تاثیر عامل خانواده بر تعلیم و تربیت را بیشتر ارزیابی کرده

اند.دیدگاه دانشجویان درباره نقش عوامل پنج گانه اجتماعی درتعلیم و تربیت از نظرسطوح شغل مادر و گروه تحصیلی ، با هیچکدام از عوامل اجتماعی رابطه ای معنادارنشان نداده است .امادیدگاه دانشجویان به نقش عامل گروه دوستی در تعلیم و تربیت با وضعیت محل سکونت آنها رابطه معنی دار نشان داده است .دانشجویان مستاجر نقش گروه دوستی درتعلیم و تربیت را موثرتر دانسته اند.

جدول شماره ۳-مقایسه دیدگاه دانشجویان در باره نقش عوامل پنج گانه اجتماعی در تعلیم و تربیت به تفکیک سطوح متغیرهای جمعیت شناختی و آزمون تفاوت بین دیدگاه ها

عامل	نمره خانواده			p.v	نمره ورزش			p.v	نمره گروه دوستی			p.v	نمره فناوری اطلاعات و ارتباطات			p.v	نمره فرهنگ			
	میان	میانگ	انحر		میان	میانگ	انحر		میان	میانگ	انحر		میان	میانگ	انحر		میان	میانگ	انحر	
جنس	زن	۴۷/۵	۴۸	۷/۴	/۴۱	۳۲/۹	۳۳	۷/۴	/۳۷	۳۱/۶	۳۱	۴/۷	/۵۶	۴۸/۳	۴۷/۶	۱۱	۴۳/۳	۴۴	۵/۵	/۰.۰۱*
	مرد	۴۶/۹	۴۷	۶/۳		۳۲/۵	۳۳	۷/۱		۳۱/۸	۳۲	۳/۹		۴۷/۶	۴۷/۶	۱۰/۲	۴۱/۵	۴۲	۶/۱	
تاهل	مجرد	۴۷/۶	۴۸	۶/۹	/۰.۱۷*	۳۲/۷	۳۳	۷/۲	/۱	۳۱/۶	۳۱	۴/۴	/۲۰	۴۸/۴	۴۷/۶	۱۰/۷	۴۲/۶	۴۳	۵/۹	/۴۰
	متاهل	۴۶/۸	۴۶	۶/۲		۳۳/۴	۳۴	۶/۸		۳۲/۱	۳۲	۴/۱		۴۶/۶	۴۶/۶	۱۰/۱	۴۳/۲	۴۳	۴/۹	
	متارکه	۳۲/۲	۳۱/۵	۱۰/۹		۲۲/۷	۲۳	۱۱		۲۵/۲	۲۵	۸/۸		۵۰/۴	۶۰/۲	۲۲/۵	۳۷/۲	۴۱	۹/۷	
شغل پدر	آزاد	۴۷/۳	۴۷	۶/۷	۰/۰.۱۲*	۳۲/۷	۳۳	۷/۲	/۸۹	۳۱/۳	۳۱	۴/۵	/۳۶	۴۸/۷	۴۷/۶	۱۰/۹	۴۲/۲	۴۳	۵/۶	/۱۹
	کارمند	۴۸/۷	۴۹	۷		۳۲/۹	۳۳	۶/۷		۳۲/۱	۳۲	۴/۳		۴۷/۸	۴۷/۶	۹/۶	۴۳/۴	۴۴	۶	
	کارگر	۴۴/۴	۴۴/۵	۷/۶		۳۱/۷	۳۱/۵	۶/۵		۳۲/۲	۳۲/۵	۳/۷		۴۶/۷	۴۶/۲	۱۲/۷	۳۹/۶	۴۰/۵	۷/۶	
	بیکار	۴۳/۳	۴۳	۷/۸		۳۱/۶	۳۴	۷		۳۱/۶	۳۲/۵	۶/۷		۴۵/۴	۴۷/۶	۱۰/۵	۴۳	۴۳/۵	۴/۸	
	سایر	۴۷/۴	۴۷	۶/۹		۳۳/۷	۳۴	۷/۱		۳۲	۳۱	۳/۴		۴۸/۲	۴۷/۶	۱۱/۵	۴۲/۵	۴۳	۵/۴	
شغل مادر	خانه دار	۴۷/۳	۴۷	۶/۸	/۷۱	۳۲/۶	۳۳	۷	/۱۴	۳۱/۵	۳۱	۴/۳	/۱۲	۴۸/۳	۴۷/۶	۱۰/۹	۴۲/۵	۴۳	۵/۶	/۲۹
	آزاد	۴۵/۵	۴۰/۷	۸/۳		۳۰/۳	۳۳/۵	۸/۸		۲۹/۴	۳۱	۴/۹		۴۸/۲	۴۷/۶	۹/۹	۴۱/۸	۴۲/۵	۴/۷	
	کارمند	۴۸	۴۸	۷/۵		۳۴	۳۶	۸/۳		۳۳	۳۲	۵		۴۶/۴	۴۷/۶	۹/۵	۴۳/۲	۴۵	۷/۴	

	۵/۵	۴۴	۴۴/۳		۱۴/۳	۵۰/۴	۵۴/۱		۲/۱	۳۳	۳۲/۳		۴/۷	۳۶	۳۷/۶		۶/۸	۵۲	۴۹/۶	سایر	
وضعیت سکونت	/۹۷	۵/۲	۴۳	۴۲/۸	/۰۵۹	۹/۸	۵۰/۴	۴۹/۴	/۰۳*	۴/۷	۳۱	۳۱/۸	۰/۹	۶/۸	۳۳	۳۳	/۴۲	۶/۶	۴۸	۴۷/۷	با خانواده
		۶/۲	۴۳	۴۲/۵		۱۰/۹	۴۷/۶	۴۷/۴		۴/۲	۳۱	۳۱/۳		۷/۳	۳۳	۳۲/۷		۷	۴۷	۴۷/۳	خوابگاه
		۶/۱	۴۴	۴۲/۵		۱۲/۹	۴۷/۶	۴۵/۷		۴/۳	۳۳	۳۳		۸/۹	۳۴	۳۱/۷		۸/۴	۴۶	۴۵/۷	مستاجر
گروه تحصیلی	/۳۶	۵/۳	۴۳	۴۲/۸	/۷۶	۱۰/۴	۴۷/۶	۴۷/۸	/۳۱	۴/۴	۳۲	۳۱/۷	/۵۲	۶/۶	۳۳	۳۳	/۱۶	۶/۵	۴۶	۴۶/۵	انسانی
		۶/۱	۴۳	۴۲/۸		۱۱/۱	۴۷/۶	۴۸/۳		۴/۳	۳۲	۳۱/۸		۷/۴	۳۳	۳۲/۸		۶/۸	۴۸	۴۸/۱	تجربی
		۵/۱	۴۲	۴۱/۴		۹/۶	۴۷/۶	۴۹		۵	۳۱	۳۱/۳		۸/۱	۳۰	۳۱/۵		۷/۳	۴۶	۴۶/۳	فنی
		۷/۵	۴۴	۴۲/۷		۱۳/۵	۴۷/۶	۴۶/۳		۴/۶	۳۰	۲۹/۸		۹/۱	۳۴	۳۳/۴		۱۰/۱	۴۹	۴۹/۲	کشاورز
		۸/۴	۴۶	۴۲/۱		۹/۹	۴۷/۶	۴۵/۳		۴/۳	۳۳	۳۴		۵/۵	۳۷	۳۵/۲		۸/۱	۴۷	۴۵/۷	ی هنر

رابطه معنادار است $P < 0/05$ *

لازم به ذکر است در تحلیل رابطه متغیرجنس با عوامل اجتماعی از آزمون من ویتنی و درتحلیل بقیه رابطه ها از آزمون کروسکال والیس استفاده شده است. جدول شماره (۴) ماتریس ضرایب همبستگی دوتایی بین دیدگاه دانشجویان به نقش عوامل پنج گانه اجتماعی درتعلیم و تربیت و سن آنها را نشان می دهد.براین اساس بین سن دانشجویان با دیدگاه آنها به نقش هیچیک ازعوامل پنج گانه اجتماعی درتعلیم و تربیت رابطه معنی داری وجود ندارد. همچنین به غیر از رابطه میان دیدگاه دانشجویان به نقش دوعامل گروه دوستی و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در تعلیم و تربیت که معنادار نشده است ، بین دیدگاه دانشجویان به نقش سایر عوامل به صورت رابطه زوجی همبستگی معناداری نشان داده است

جدول شماره ۴- تعیین ضریب همبستگی پیروان بین سن با عوامل اجتماعی و با همدیگر

خانواده	ورزش	گروه دوستی	ارتباطات	فرهنگ	
سن	$r=0.020$ $p=0.629$	$r=0.046$ $P=0.356$	$r=0.002$ $P=0.965$	$r=-0.02$ $P=0.565$	$r=0.054$ $P=0.278$
خانواده	1	$r=0.283$ $P=0.000$	$r=0.105$ $p=0.034$	$r=0.35$ $p=0.000$	$r=0.321$ $P=0.000$
ورزش		1	$r=0.154$ $P=0.002$	$r=0.290$ $P=0.000$	$r=0.390$ $P=0.000$
گروه دوستی			1	$r=0.044$ $P=0.381$	$r=0.175$ $P=0.000$
ارتباطات				1	$r=0.370$ $P=0.000$
فرهنگ					1

رابطه معنادار است $P < 0.05$ *

بحث و نتیجه گیری

بر اساس نتایج این مطالعه ۸۸.۴ درصد دانشجویان برای عامل خانواده نقشی زیاده و خیلی زیاد در تربیت قائل هستند. این یافته با نتایج مطالعه حکاک نیا (۱۳۸۶) که در آن عامل خانواده و رفتارهای اعضای آن (رفتارهایی مانند: دوستی، محبت، پذیرش و احترام متقابل و ایجاد احساس امنیت و آرامش) نقش معناداری در رشد اجتماعی و اعتماد به نفس و قدرت سازگاری بیشتر فرزندان داشته است همسو می باشد (حکاک نیا، ۱۳۸۶). ازدیدگاه متممور روابط والدین با فرزندان نشان در طول دوره نوجوانی و جوانی کاهش یافته و متوجه عوامل بیرون از خانواده می گردد که خود می تواند بر روند رشد اجتماعی تأثیر گذار باشد (مونتمایور^۹، ۱۹۸۳). اسلام دوست (۱۳۸۹) نیز خانواده را اولین مکان رشد شخصیت و شکل گیری الگوهای رفتار فردی می داند که در حل کردن منابع استرس و آسیب شناسی رفتار نوجوان بسیار کمک کننده بوده ولی در صورت عدم ایفای نقش صحیح، منبعی برای شکل گیری تنش و اختلال می باشد (اسلام دوست، ۱۳۸۹).

همچنین در پژوهش حاضر ۸۴/۹ درصد دانشجویان معتقد به نقش خیلی زیاد و زیاد عامل گروههای دوستی در تربیت بوده اند. این یافته به نوعی در مطالعات بیابانگرد (۱۳۷۶)، حکاک نیا (۱۳۸۶) و باقری (۱۳۸۹) تکرار شده و با این تحقیقات همسو می باشد. از نظر حکاک نیا دانشگاه و مدرسه در پیوستن به گروه های دوستی و اجتماعی بار آوردن دانشجو و دانش آموز عامل بسیار موثری می باشند که حتی اثر آن در دوره نوجوانی و جوانی بیش از خانواده است. همچنین استادان و مربیان باید در تدریس خود، بایدهوش های را به کارگیرند که دانشجویان به طور غیر مستقیم مجبور به ارائه تحقیق گروهی و گزارش نتیجه به همکلاسان خود باشند تا از این طریق مهارتهای اجتماعی آنان تقویت گردد (حکاک نیا، ۱۳۸۶).

در تبیین نقش عامل دوستی و گروههای دوستی در تربیت باید گفت نوجوانان و جوانان همبستگی متقابل، دوستی داشتن و دوست بودن را بسیار مهم تلقی می کنند و دوستی ها برای آنان زمینه مناسبی برای اجتماعی شدن و با نشان دادن حس همکاری است (بیابانگرد، ۱۳۷۶). علاوه بر این گروه دوستی شامل، حلقه های دوستانه در محلات و مناطق مختلف شهر

⁹ - montemayor

وروستا و گروههای علمی و فرهنگی اجتماعی در مدارس و دانشگاهها است که اعضای آنها موقعیت های اجتماعی برابر و پیوندهای نزدیکی با هم دارند و می آموزند چگونه خود را با طرز تلقی ها و ارزش های همسالان تطبیق دهند و نقش همکاری ایفا کنند و رشد نمایند (باقری، ۱۳۸۹).

در پژوهش فوق بیش از ۷۸.۲ درصد دانشجویان معتقد به نقش خیلی زیاد و زیاد عامل ورزش در تعلیم و تربیت می باشند. این یافته با نتایج مطالعه احمدی (۱۳۸۵) تحت عنوان تاثیر ورزش بر سلامت روانی دانشجویان همخوانی دارد که در آن تفاوت معناداری بین گروههای کنترل و آزمایش از لحاظ سلامت روانی گزارش شده است (احمدی، ۱۳۸۵). ناصری (۱۳۸۷) نیز پرداختن به ورزش را موجب لذت و شادابی و رشد اجتماعی و یادگیری بهتر میدانند (ناصری، ۱۳۸۷). رحیم زاده (۱۳۸۲) نیز بیان کرد که فعالیت بدنی و ورزش می تواند عامل موثری در تسریع اجتماعی شدن و تحول روانی و اجتماعی باشد (رحیم زاده، ۱۳۸۲). در تحقیق حاضر ۶۷.۹ درصد دانشجویان معتقد به تاثیر نقش خیلی زیاد و زیاد عامل ارتباطات و اطلاعات در تعلیم و تربیت می باشد. حسن زاده در پژوهش خود تحت عنوان کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در دانشجویان بیان می کند که این عامل در دنیای امروز به شدت در روابط اجتماعی تاثیر گذاشته است (حسن زاده، ۱۳۸۹) ایزن باخ یکی از بهترین روش های آموزشی برای قشر جوان را استفاده از وسایل دیداری، شنیداری و فناوری اطلاعات می داند که هر چه این وسایل با توجه به سن و فرهنگ جامعه مورد نظر جذاب تر باشد نتیجه آموزش مثبت تر خواهد بود (ایزنباخ^{۱۳}، ۲۰۰۱). بنابراین بین دانش و آگاهی معلمان از فناوری آموزشی و بین وجود وسایل آموزشی و کاربرد آنها از سوی معلمان در فرایند یاددهی و میزان یادگیری دانش آموزان رابطه معنی دار وجود دارد (کریمی علویچه، ۱۳۸۸: ثمری، ۱۳۸۸). علاوه بر این فن آوری اطلاعات و ارتباطات، الگوی فکری آموزش را دگرگون، و مدل های موجود را غنی تر و شیوه های جدید آموزش و یادگیری را پیشنهاد می کند. بنابراین با کمک تکنولوژی های نوین، دانشگاهها قادرند رویکردهای یاددهی یادگیری فعال، همپاری، انعطاف پذیری و یادگیرنده محوری را تشویق نموده و یادگیری دانشجویان را ارتقاء دهند (فرج اللهی، ۱۳۸۸).

اکثر دانشجویان (۹۳.۲ درصد) معتقد به تاثیر نقش خیلی زیاد و زیاد عامل فرهنگ بر تعلیم و تربیت می باشد. نوابخش بیان می کند که بین عوامل فرهنگی و اجتماعی با شاخصهای توسعه کارآفرینی رابطه وجود دارد (نوابخش، ۱۳۸۹). در مطالعات دیگری متغیرهای مشارکت اجتماعی، پایگاه اجتماعی، فقر فرهنگی، جنسیت، وضعیت تاهل، سن، تحصیلات و شغل با اعتماد اجتماعی رابطه معنی داری نشان داده اند (قریشی راد، ۱۳۸۸). قانعی راد (۱۳۸۵) نیز تمایل دختران به ادامه تحصیل را علاوه بر نمود انتظارات فردی، دارای معانی فرهنگی و اجتماعی می داند و از تعلق آنان به خانواده پیشین و تمایل شان برای مشارکت نمادین در ساختن خانواده آینده تاثیر می پذیرد. (قانعی راد، ۱۳۸۵)

رابطه بین سن افراد با دیدگاهشان درباره نقش هر یک از عوامل پنج گانه در روند رشد تعلیم و تربیت نشان داد در هیچکدام از آنها با همدیگر همبستگی معنادار مشاهده نگردید. از آنجا که هیچ سابقه پژوهشی قبلی این موضوع را بررسی نکرده است. لذا در تبیین این یافته دو دلیل محتوایی و روش شناختی می توان ارائه کرد. از لحاظ سن بررسی رابطه این دو متغیر براساس این نتیجه به نظر می رسد دانشجویان در هر سطح سنی که باشند دیدگاه متفاوتی نسبت به نقش عوامل نداشته و نوعی یکنواختی در دیدگاهها وجود دارد اما دلیل مهمتر ممکن است روش شناختی باشد از آنجا که اکثر دانشجویان در یک دامنه سنی مشخص و محدود هستند، پراکندگی دیدگاهها در دامنه سنی به خوبی نشان داده نشده بنابراین با فاصله سنی سه یا چهار سال، افراد تفاوتی نسبت به نگرش بر مقوله مورد بررسی نداشته است.

پژوهش حاضر نشان داد اختلاف معناداری بین جنسیت افراد و دیدگاهشان به نقش عامل فرهنگ در تعلیم و تربیت وجود دارد. این یافته بابتیج تحقیق دانشور که در آن بین جنسیت و رشد اجتماعی رابطه معناداری وجود داشته است (دانشور

مقدم، ۱۳۸۴) همخوانی دارد. مطالعه حاضر نشان داد که بین استفاده از رسانه های جمعی و جنسیت رابطه معناداری وجود ندارد. این یافته همچنین با مطالعه ای که در آن میزان استفاده از رسانه های گروهی در بین دانش آموزان پسر و دختر تفاوت معناداری نداشته است همخوان است (میرزایی، ۱۳۸۸).

دیدگاه دانشجویان نسبت به نقش عوامل پنج گانه بر رشد تعلیم و تربیت بر اساس وضعیت تاهل نشان می دهد که فقط باعامل خانواده، رابطه معنادار وجود دارد علت این معناداری به نظر می رسد این باشد که ابعاد مذکور احتمالاً رابطه بیشتری با ماهیت و ساختار خانواده داشته و بار خانوادگی و اجتماعی آن در خانواده ها بیشتر است لذا افراد از لحاظ وضعیت تاهل دیدگاههای متفاوتی نشان داده اند. مطالعه حاضر نشان داد از بین عوامل اجتماعی خانواده، گروه دوستی، ورزش و سرگرمی، ارتباطات و فناوری و فرهنگ، فقط بین عامل خانواده و شغل پدر رابطه معناداری وجود دارد. این یافته بانیجه مطالعه پور محمدی که در آن بین مشاغل والدین و رشد اجتماعی فرزندان رابطه معناداری وجود دارد همسومی باشد (پورمحمدی، ۱۳۸۳).

درباره تفاوت بین دیدگاه افراد درباره نقش عوامل پنج گانه اجتماعی در تعلیم و تربیت براساس وضعیت سکونت آنها، نتایج نشان داد که نوع سکونت فقط با عامل گروه دوستی رابطه معنی داری نشان داده است. در بررسی پیشینه موضوع سابقه خاصی در حمایت یا مخالفت با این یافته مشاهده نشده است. به نظر می رسد از آنجا که دیدگاه و نگرش افراد به مقوله عوامل موثر در تعلیم و تربیت یک بافت ذهنی و شناختی دارد و بیشتر به باورهای اجتماعی افراد مربوط می شود، نوع سکونت نمی تواند این دیدگاه را تغییر دهد.

در تحلیل و بررسی نتایج حاصل از تفاوت دیدگاه دانشجویان نسبت به نقش عوامل پنج گانه در تعلیم و تربیت بر اساس گروه تحصیلی آنها نشان داد که بین گروه های تحصیلی دانشجویان باهیچیک از عوامل پنج گانه اجتماعی رابطه معنی داری نشان داده نشده است و هیچ پیشینه پژوهش همسو یا ناهمسو با نتایج پژوهش حاضر یافت نشد. با بررسی پیشینه نظری و ادبیات موجود در زمینه عوامل اجتماعی موثر در نظام آموزش عالی، به نظر می رسد از آنجا که دانشجویان با سوابق تحصیلی مختلف به ادامه تحصیل در گروههای تحصیلی دانشگاهی وارد می شوند لذا نمی توان با قاطعیت گفت که مبانی تفکر و شیوه اندیشیدن دانشجویان در هر گروه مختلف گروه تحصیلی حتماً با مبانی علمی و روش شناختی علوم در همان گروه تحصیلی پیوند خورده است و لذا نمی توان انتظار داشت دیدگاههای دانشجویان نسبت به یک موضوع براساس گروههای تحصیلی آنان متفاوت باشد.

نتیجه گیری نهایی اینکه دانشجویان تمام عوامل اجتماعی مورد بررسی شامل فرهنگ، خانواده، گروههای دوستی، ورزش و سرگرمی، ارتباطات و اطلاعات را بر تعلیم و تربیت موثر دانسته اند که این نتایج برای برنامه ریزان، طراحان و سیاستگذاران دانشگاهها، مدیران اجرایی، میانی، اساتید، دانشجویان و خانواده ها و همچنین پژوهشگران به فراخور شرایط و موقعیت کاری آنها کاربرد دارد.

منابع فارسی

- آلتباخ، ف (۱۳۷۹). آموزش عالی در قرن بیست و یکم، ترجمه مهدی عباسی، انتشارات دفتر مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ص ۱۲۶.
- احمدی عزت ا...، شیخ علیزاده سیاوش، شیر محمدزاده محسن، بررسی آزمایش تأثیر ورزش بر سلامت روانی دانشجویان، مجله حرکت (۱۳۸۵)، شماره ۲۸، تابستان ۱۳۸۵، صفحه ۲۹-۱۹.
- اسلام دوست ثریا. اعتیاد (سبب شناسی و درمان). تهران: انتشارات پیام نور. ۱۳۸۹.
- باقری معصومه؛ نبوی عبدالحسین؛ ملتفت حسین؛ نقی پور فاطمه. بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر پدیده ی اعتیاد در شهراوز. مجله جامعه شناسی کاربردی (۱۳۸۹)، ص ۱۳۶-۱۱۹.
- بیابانگرد اسماعیل (۱۳۷۶). روانشناسی نوجوانی، اجتماعی شدن و رشد جمعیت تربیت (ماهنامه پرورشی آموزش و پرورش) تهران، سال دوازدهم، شماره هفتم ص ۳۲-۴۰.
- پرویزی سرور، احمدی فضل ا...، گروه همسالان و سلامت، فصلنامه علمی پژوهشی فیض زمستان ۱۳۸۵، دوره دهم، شماره ۴.
- پور محمدی صدیقه، پایان نامه، بررسی راههای افزایش مهارتهای اجتماعی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه ناحیه یک یزد (۱۳۸۳) مدیریت آموزش و پژوهش استان یزد.
- توسلی غلامعباس، جامعه شناسی آموزش و پرورش دیروز امروز فردا، انتشارات تهران علم، ۱۳۸۷، کل صفحات ۴۰۰، ص ۱۷-۱۴.
- ثمری عیسی، آتشک محمد. تأثیر میزان شناخت و کاربست فناوری آموزشی توسط معلمان در بهبود کیفیت فرایند یادگیری دانش آموزان. مجله علمی پژوهشی فناوری آموزش (۱۳۸۸)، سال چهارم جلد ۴، شماره ۲، زمستان. ص ۱۰۱-۱۱۱.
- حسن زاده رمضان، رضایی عباس، آسیب شناسی ناشی از فن آوری اطلاعات و ارتباطات در دانشجویان، فصلنامه فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی (۱۳۸۹)، سال اول، شماره اول.
- حكاك نیا سیده، پایان نامه، بررسی راههای افزایش مهارتهای اجتماعی دانش آموزان دختر دوره راهنمایی ناحیه ۲ یزد ۱۳۸۶، دانشگاه یزد.
- دانشور مقدم، محمد، پایان نامه، مقایسه رشد اجتماعی دانش آموزان مدارس راهنمایی دخترانه و پسرانه شهر مروست سال تحصیلی ۱۳۸۴-۱۳۸۳، مدیریت آموزش و پژوهش استان یزد کل صفحات ۱۱۹.
- رحیم زاده (۱۳۸۲). بررسی تحول روانی اجتماعی در ورزشکاران انفرادی و گروهی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی مجله دفتر مطالعات و تحقیقات روانشناسی و علوم تربیتی، معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی تهران جنوب.
- ساجدیان مریم، پایان نامه، بررسی راههای افزایش مهارتهای دانش آموزان دختر دوره متوسطه ناحیه ۲ یزد، ۱۳۸۵.
- سالنامه آماری استان یزد، دفتر آمار و اطلاعات معاونت برنامه ریزی استانداری یزد ۱۳۸۹.
- سیدزاده نوش آبادی، سادات «بررسی ارتباط بین رشد حرکتی و رشد اجتماعی در دانش آموزان دختر ورزشکار و غیر ورزشکار سوم راهنمایی منطقه تهران» دانشگاه تهران (۱۳۸۰).
- عنصری، مهیار (۱۳۸۶) رابطه بین سلامت روان و شادکامی دانشجویان دختر و پسر، فصلنامه اندیشه و رفتار (روانشناسی کاربردی) زمستان ۱۳۸۶؛ ۲(۶): ۷۵-۸۴.
- فرج الهی مهران، ظریف صنایعی ناهید، آموزش مبتنی بر فن آوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش عالی، مجله راهبرد های آموزش زمستان ۱۳۸۸ دوره ۲ شماره ۴.
- قانع راد محمد امین، خسرو خاور فرهاد، نگاهی به عوامل فرهنگی، افزایش ورود دختران به دانشگاهها، مجله زن در توسعه و سیاست، ۱۳۸۵، شماره ۱۶، دوره چهارم ص ۱۱۵-صفحه ۱۳۸.
- قریشی راد فخرالسادات، صداقت کامران، بررسی نقش عوامل فرهنگی - اجتماعی مرتبط بر شکل گیری اعتماد اجتماعی شهروندان تبریز، مجله پژوهشی علوم انسانی دانشگاه اصفهان زمستان ۱۳۸۸، شماره ۳۶، دوره بیستم صفحه ۷۵-۱۰۲.

- قنادان محمود، اندیشمند وید، نقش دانشگاه در ایجاد سرمایه اجتماعی به منظور ارایه الگوی پیشنهادی برای ارتقاء نظام آموزش عالی کشور، مجله دانش و پژوهش در علوم تربیتی - برنامه ریزی درسی دانشگاه آزاد خوراسگان، ۱۳۸۸ - شماره بیست و سوم ص ۲۳-۴۴
- کریمی علویجه مهدی، شریف خلیفه سلطانی سید مصطفی، بختیار نصرآبادی حسنعلی، چشم انداز های کاربرست فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند یاددهی و یادگیری آموزش عالی، فصلنامه انجمن آموزش عالی ایران (۱۳۸۸)، سال اول، شماره ۴۵، صفحه ۱۷۹-۱۹۸
- کریمی یوسف ۱۳۸۷، روانشناسی اجتماعی تعلیم و تربیت، تهران، موسسه نشر ویرایش.
- گلشن فومنی محمد رسول، جامعه شناسی آموزش و پرورش، تهران نشر دوران چاپ دهم سال ۱۳۸۸
- میرزایی سید ایت ا...، خسرو جردی محمود - بررسی اعتیاد در نوجوانان، فصلنامه راهبرد زمستان ۱۳۸۸ سال هجدهم، شماره ۵۳ صفحه ۲۱۳-۲۲۵
- ناصری تفتی نگین، پاکدامن شهلا، عسکری علی، نقش ورزش و رگه های شخصیت در تحول روانی، اجتماعی دانشجویان، فصلنامه روانشناسان ایرانی ۱۳۸۷، سال پنجم شماره ۱۷
- نوابخش مهرداد، زارع هرفته مرضیه، بررسی عوامل فرهنگی - اجتماعی موثر بر فرهنگ کارآفرینی، مجله مدیریت فرهنگی ۱۳۸۹ شماره هفتم، دوره چهارم

B)English

- Eysenbach G, Jadad AR, Evidence-based patient choice and consumer health informatics in the internet age. J Med Internet Res. 2001;3:19
- Montemayor, R. (1983). Parents and adolescents in conflict. In Muuss, R.E (1990). Adolescent behavior and society (4 th ed). New York, McGraw-Hill. publishing. Co
- Passey D. Technology enhancing learning: analyzing use of information and communication technology by primary and secondary school pupils with learners frameworks. The curriculum Journal 2006;16(2):139-166
- Stnsaker B, Massen P, Borgan M, et al. Use, updating integration of ICT in higher education. Linking purpous people and pedagogy. Higher education 2007; (54):417-433.
- 5-Wang Q. A generic model for guiding the integration of ICT into teaching and learning. innovations in education and Teaching International 2008;45(4):411-419

Students point of view about the role of social factors in education

Afkhami Aqda¹⁴

Kamali Zarch¹⁵

Shokorawa¹⁶

Abstract

Introduction: Thus, this study aims to investigate the students' point of view about the role of social factors in education.

Method: This study is a descriptive survey. All the participants in this investigation were the students studying at the Yazd University of Yazd, in the second semester of 1390-1391. In order to determine the intended sample of 405 participants, 154 male and 251 female students were selected using a stratified random sampling. Data was collected using a questionnaire designed by the researchers which was composed with 63 questions. The accountability of the questionnaire was approved by the experts of the field, and its reliability. In order to answer the research questions, Pearson test, Mann-Whitney and Kruskal-Wallis test were used.

Findings: student point all the questioned social factors, including culture, family, peer groups, sports and entertainment, communications and information, and education may have substantial effect on the education. The findings demonstrated that the relationship between gender, cultural issues, marital status, father's occupation and family status, inhabitation, friendship groups was significant. However, the variables such as age, mother's occupation, and the students' field of study had no significant effect on the five social variables involved in education. Furthermore, all the social variables (other than friendship groups and ICT use) had a significant relationship with each other.

Conclusion: The results of this study illustrated that according to the students all the social variables could influence the educational process. Thus, we'd better take into consideration the role of these variables in educational planning. Moreover, according to some sociological variables, we can identify different classes of society in planning.

Keywords: Social factors, Education, Students.

¹ PhD Student in Educational Sciences, Sadreddin Eine University, Dushanbe, Tajikistan Department of Educational (Responsible author-mafkhma@yahoo.com)

² Assistant Professor, Department of Psychology-, Peyam e-nour University.

³ Professor, Department of Educational Sciences, Sadreddin Eine University, Dushanbe, Tajikistan